

PENGGUNAAN TEKNIK GANJARAN DAN KEBERKESANANNYA BAGI MENARIK MINAT MURID DALAM PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU SEMASA PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI RUMAH

*(The Implementation of Reward Techniques and their Effectiveness
to Attract Students in Learning Malay Language during Learning
and Teaching at Home)*

Ashma Said¹
ashmasaid82@gmail.com

Zamri Mahamod²
d-zam@ukm.edu.my

Darayani Johari³
darayanijohari@gmail.com

Noor Marina Yunus⁴
einayunus@yahoo.com

Nurhidayah Mat Husin⁵
skynur91@gmail.com

Pusat Kajian Kepelbagaian Pendidikan, Fakulti Pendidikan, Universiti
Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor, Malaysia. ^{1, 2, 3, 4 & 5}

Pengarang Koresponden * (*Correspondent Author*): ²

Rujukan artikel ini (*To cite this article*). Ashma Said, Zamri Mahamod, Darayani Johari, Noor Marina Yunus & Nurhidayah Mat Husin. (2023). Penggunaan teknik ganjaran dan keberkesanannya bagi menarik minat murid dalam pembelajaran Bahasa Melayu semasa pengajaran dan pembelajaran di rumah. *Melayu: Jurnal Antarabangsa Dunia Melayu*, 16(2), 315–336. [https://doi.org/10.37052/jm.16\(2\)no7](https://doi.org/10.37052/jm.16(2)no7)

Peroleh: <i>Received:</i>	16/9/2022	Semakan: <i>Revised</i>	30/12/2022	Terima: <i>Accepted:</i>	15/3/2023	Terbit dalam talian: <i>Published online:</i>	5/7/2023
------------------------------	-----------	----------------------------	------------	-----------------------------	-----------	--	----------

Abstrak

Kajian ini dilaksanakan untuk melihat jenis teknik ganjaran yang telah digunakan oleh guru dan keberkesanannya bagi menarik minat murid dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa pengajaran dan pembelajaran di rumah (PdPR) dilaksanakan. Seramai 90 orang guru bahasa Melayu sekolah rendah terlibat sebagai responden kajian. Kesemua guru bahasa Melayu mengajar di dua buah daerah di Sarawak. Kajian berbentuk kuantitatif ini menggunakan reka bentuk kajian tinjauan. Instrumen soal selidik yang diedarkan melalui *Google Form* telah digunakan untuk mengumpulkan data. Dapatan dihuraikan secara deskriptif bagi melaporkan frekuensi, peratusan, min, dan sisihan piawai. Analisis dapatan menunjukkan bahawa guru-guru bahasa Melayu sekolah rendah banyak menggunakan teknik ganjaran fizikal dan sosial ketika mengajar secara PdPR berdasarkan nilai min yang berada pada tahap tinggi. Dari segi tindak balas murid terhadap ganjaran yang diterima, didapati guru-guru bahasa Melayu banyak menggunakan tindak balas emosi, kognitif dan sosial yang dapat menarik minat murid belajar bahasa Melayu secara PdPR. Demikian juga pemberian ganjaran memberikan kesan kepada minat dan pencapaian murid dalam pembelajaran bahasa Melayu secara PdPR. Implikasi kajian ialah teknik ganjaran dapat meningkatkan minat murid untuk belajar walaupun pembelajaran berlaku secara dalam talian. Kesimpulannya, guru-guru bahasa Melayu boleh menjadikan teknik ganjaran sebagai satu kaedah PdP dalam talian yang berkesan untuk mengajar murid-murid sekolah ketika belajar di rumah.

Kata kunci: Teknik ganjaran, minat murid, guru bahasa Melayu, sekolah rendah, pengajaran dan pembelajaran di rumah, dalam talian

Abstract

This study was conducted to see the types of reward techniques that have been used by teachers and their effectiveness to attract students' interest in learning Malay language during teaching and learning at home (PdPR). A total of 90 primary school teachers teaching Malay language were involved in this study. All the teachers come from two districts in Sarawak. This quantitative study uses a survey study design. A questionnaire was distributed through Google Forms to collect the data. The findings are explained descriptively to report its frequency, mean, standard deviation, and percentage. The results of the analysis showed that the primary school teachers of Malay language mainly used the physical and social reward techniques during PdPR based on the highest mean value. From the reaction of the students towards the rewards, it is found that the teachers of Malay language mainly used emotional, cognitive and social reactions to increase the interest of students while learning Malay language during PdPR. Similarly, giving rewards impacted the interest and grades of the students when learning Malay language during PdPR. The implication of this study is that reward techniques can increase the interest of students to learn

even though the learning occurs online. In summary, Malay language teachers can use reward techniques as an effective online teaching and learning method (PdP) to teach students at home.

Keywords: Reward techniques, student interest, Malay language teacher, primary school, teaching and learning at home, online

PENGENALAN

Bidang pendidikan merupakan kunci utama dalam usaha membentuk bangsa dan negara. Pendidikan membantu memupuk tanggungjawab sosial serta dapat membangunkan sikap dan tingkah laku manusia. Teras utama pendidikan ialah belajar. Pembelajaran ialah suatu proses untuk mendapatkan ilmu atau kemahiran melalui kajian, pengalaman atau perkara yang sudah diajarkan (Zamri & Anita 2020).

Akibat penularan wabak COVID-19 di Malaysia pada tahun 2020-2021, kebanyakan sekolah diarahkan ditutup oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) termasuklah sekolah rendah, sekolah menengah, kolej dan universiti. Semua guru termasuklah guru bahasa Melayu tidak dapat melaksanakan pengajaran dan pembelajaran (PdP) secara bersemuka di bilik darjah dengan murid. Penularan COVID-19 telah memberikan impak dan cabaran kepada pengajaran guru dan pembelajaran murid (Zamri & Anita, 2022a; 2022b). Maka, KPM (2020) mengambil inisiatif untuk mengalihkan pembelajaran di dalam bilik darjah ke rumah dengan menyediakan Manual Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah (PdPR) kepada semua guru untuk memastikan semua murid dapat mengikuti sesi PdP. Inisiatif ini selari dengan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 (KPM, 2013) bahawa semua murid berhak mendapatkan pendidikan yang terbaik bagi mengembangkan potensi diri.

PdPR merupakan sesi PdP yang dilaksanakan di rumah, atau di pusat komuniti atau di mana-mana lokasi yang sesuai. PdPR juga boleh dilaksanakan secara dalam talian, luar talian mahupun secara *off-site* mengikut kesesuaian demografi murid-murid (KPM, 2020, Zamri & Anita, 2022b). Pendekatan modul dan juga projek boleh digunakan oleh guru semasa sesi PdPR. Oleh itu, guru bahasa Melayu perlu bijak memilih kaedah dan pendekatan yang sesuai dengan keadaan murid-murid (Zamri et al., 2021), supaya semua murid mendapat akses untuk mempelajari bahasa Melayu secara optimum.

Shazarina et al. (2020), serta Zamri dan Anita (2022a) berpendapat bahawa perubahan kaedah pembelajaran PdPR mendatangkan kebimbangan, impak dan cabaran kepada guru mahupun murid. Guru bersemangat menyediakan bahan PdP

bahasa Melayu, namun jika tidak ada atau kurang murid mengikuti sesi pembelajaran secara dalam talian, maka objektif PdP tidak dapat dicapai dengan sempurna (Muniroh et al., 2020; Zamri & Anita 2022a). Tambahan pula, murid sukar untuk menyesuaikan diri dengan norma baharu, malah mengutamakan pembelajaran secara bersemuka (Mohd Fairuz et al., 2020). Oleh itu, guru perlu kreatif dan inovatif dalam usaha menarik minat murid-murid untuk belajar khususnya mempelajari bahasa Melayu (Zamri et al., 2020; Shahlan & Zamri 2022).

Menarik minat murid-murid untuk kekal fokus semasa PdPR menjadi isu utama semasa proses pembelajaran kerana murid cenderung hilang tumpuan dan minat untuk belajar. Guru memainkan peranan yang penting untuk menarik minat murid belajar. Oleh itu, guru boleh menggunakan teknik ganjaran semasa sesi PdPR bagi meningkatkan minat murid untuk mempelajari bahasa Melayu walaupun belajar secara dalam talian di rumah.

KAJIAN LITERATUR

Teknik Ganjaran

Ganjaran merupakan salah satu teknik yang berkesan untuk mengubah atau meneguhkan tingkah laku seseorang murid. Tambahan pula, tidak ada manusia yang tidak suka kepada hadiah atau ganjaran. Menurut Ahmad Fadzli (2008), ganjaran terbahagi kepada empat jenis, iaitu:

1. Ganjaran berbentuk fizikal seperti makanan ringan, alat tulis ataupun wang ringgit.
2. Ganjaran bukan fizikal seperti pujian, kata-kata semangat atau penghargaan lisan.
3. Ganjaran berbentuk aktiviti seperti menonton video, bermain komputer ataupun pengecualian kerja rumah.
4. Pengalaman berjaya dengan menyatakan kepada murid bahawa dia berjaya mencapai suatu sasaran. Kejayaan merupakan satu bentuk ganjaran juga.

Sulis Ristyani (2020) dalam kajiannya menunjukkan bahawa pemberian ganjaran kepada murid dapat meningkatkan hasil belajar murid bagi setiap kitaran. Peningkatan hasil pembelajaran murid adalah disebabkan oleh kehairahan murid dalam pembelajaran melalui penerapan teknik ganjaran dalam proses PdP di bilik darjah. Berdasarkan kerangka teori pemikiran dalam kajian ini menunjukkan bahawa penerapan teknik ganjaran dapat meningkatkan hasil pembelajaran murid terhadap tajuk yang dipelajari. Dengan kata lain, penerapan teknik ganjaran dalam pembelajaran perlu dijadikan alternatif untuk meningkatkan hasil pembelajaran murid.

Kajian yang dilakukan oleh Syariman et al. (2016) menjelaskan bahawa penggunaan teknik ganjaran seperti token ekonomi mampu memberikan kesan yang positif terhadap tingkah laku murid semasa sesi pengajaran serta dapat meningkatkan motivasi murid dengan menunjukkan tingkah laku yang positif semasa sesi PdP. Mereka telah melakukan kajian terhadap seorang murid berkeperluan khas di sebuah sekolah rendah di daerah Sepang. Hasil kajian menunjukkan murid yang bermotivasi tinggi semasa belajar dapat memperoleh keputusan yang baik serta mudah memberi perhatian terhadap arahan yang disampaikan oleh guru.

Kajian Zalina et al. (2016) bertujuan untuk mengetahui sejauh mana keberkesanan penggunaan teknik peneguhan, iaitu memberi pujian dan token ekonomi dalam usaha mengubah tingkah laku negatif kepada peningkatan positif. Peserta kajian merupakan seorang murid bermasalah pembelajaran di sebuah sekolah rendah di daerah Muar. Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif dan kuantitatif untuk mengumpulkan dapatan. Hasil kajian menunjukkan terdapat perubahan dalam tingkah laku dalam tempoh empat minggu setelah kajian dijalankan. Maka, kajian ini telah menunjukkan bahawa sistem penggunaan pujian dan ganjaran ekonomi seperti hadiah adalah berkesan bagi meningkatkan minat murid untuk belajar.

Rumusannya, dalam teknik ganjaran, guru boleh memberikan rangsangan kepada murid supaya murid mempunyai keinginan untuk terus mengikuti sesi PdPR bahasa Melayu dengan penuh minat dan semangat. Rangsangan yang dimaksudkan di sini ialah ganjaran. Sesuatu ganjaran yang bernilai dan disukai murid seperti wang, alat tulis, makanan ringan dan sebagainya dapat memotivasikan murid untuk terus mempelajari bahasa Melayu. Pemberian rangsangan untuk meningkatkan minat murid melalui teknik ganjaran, selaras dengan Teori Pembelajaran Behaviorisme, iaitu pembelajaran merupakan satu proses pelaziman, iaitu hubungan antara rangsangan luar dengan tindak balas individu dapat dibina untuk menghasilkan perubahan tingkah laku yang tekal. Dalam erti kata lain, mempelajari bahasa Melayu merupakan perubahan yang dialami oleh murid untuk bertingkah laku dengan cara yang baharu berdasarkan interaksi rangsangan yang diberikan. Ketika rangsangan yang diberikan kepada murid yang berbentuk ganjaran ini berhasil, maka respons yang diharapkan akan menambah minat murid untuk terus mengikuti sesi PdPR bagi mata pelajaran Bahasa Melayu.

CABARAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DI RUMAH

PdPR merupakan salah satu kaedah baharu bagi menggantikan kaedah PdP di sekolah. PdPR merupakan salah satu cara terbaik yang telah diarahkan oleh pihak KPM kepada semua sekolah semasa Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) supaya

wabak COVID-19 tidak terus menular dalam kalangan warga pendidik dan juga murid-murid semasa berada di sekolah. Kajian yang telah dilakukan oleh Nur Hazirah dan Masayu (2020) membincangkan pencapaian PdPR menggunakan aplikasi secara dalam talian. Kajian tersebut telah melakukan tinjauan terhadap 74 sampel guru prasekolah di daerah negeri Johor. Hasil daripada kajian menyatakan bahawa tahap penggunaan aplikasi dalam talian adalah sederhana dengan hanya penggunaan WhatsApp untuk memberi arahan pembelajaran kepada murid semasa PKP. Hal ini menunjukkan bahawa tidak semua guru bersedia menggunakan kaedah PdPR secara dalam talian dengan lebih baik dan kreatif.

Kajian yang dijalankan oleh Azlin Norhani et al. (2021) yang melibatkan 1,742 guru tentang kesediaan dan cabaran guru melaksanakan aktiviti PdPR mendapati bahawa majoriti guru atau 85% guru melaksanakan aktiviti PdPR antara satu hingga empat jam sehari, manakala 15% lagi melaksanakan PdPR selama lebih empat jam sehari. Hanya 67% mampu melaksanakan PdPR kurang daripada dua jam sehari. Hampir 80% guru menyatakan bahawa cabaran utama yang dihadapi oleh mereka ialah:

1. Cabaran untuk memastikan keberadaan murid semasa kelas berlangsung.
2. Cabaran untuk menyesuaikan kaedah pengajaran dengan keperluan dan kesediaan murid.
3. Cabaran untuk memastikan murid memberi tumpuan ketika mengikuti sesi PdPR.
4. Cabaran kepada guru untuk membantu murid memahami apa-apa yang dipelajarinya.
5. Cabaran untuk membuatkan murid-murid seronok belajar dengan bilangan murid seramai 30 hingga 40 dalam setiap kelas.

Zamri et al. (2021) menyenaraikan empat cabaran yang menggugat aktiviti PdPR secara dalam talian, iaitu seperti yang berikut:

1. Sikap murid yang malas untuk turut serta dalam kelas dalam talian ini. Jika bersemuka di sekolah, murid menepati masa kehadiran ke sekolah, tetapi untuk kelas dalam talian, guru terpaksa menunggu kehadiran. Jika kelas bermula jam 8.00 pagi, jam 8.15 pagi belum tentu semua murid sudah hadir dalam kelas dalam talian tersebut. Dalam sesetengah kelas, mungkin tidak sampai 10 daripada 30/40 orang murid dalam satu kelas hadir dalam pembelajaran dalam talian.
2. Masalah kesihatan fizikal, mental dan emosi akibat “terkurung” apabila murid tidak boleh keluar rumah dan tidak boleh berjumpa rakan sekelas juga satu

cabaran untuk melaksanakan PdPR dalam talian ini. Murid lebih suka belajar secara bersemuka berbanding pembelajaran dalam talian yang menyebabkan mental dan emosi mereka tertekan.

3. Murid-murid daripada keluarga besar, tetapi rumah kecil, mempunyai adik-beradik yang ramai dan ibu bapa tidak berkemampuan untuk menyediakan keperluan pembelajaran dalam talian juga satu cabaran untuk menjayakan PdPR ini.
4. Murid-murid menghadapi konflik keluarga dan pelbagai lagi masalah lain yang kadangkala tidak terjangkau dek akal.

Berdasarkan tiga contoh kajian ini, jelas bahawa PdPR secara dalam talian banyak memberikan kesan negatif kepada guru dan murid. Oleh itu, kajian ini dijalankan bagi mengetahui dan mengenal pasti teknik ganjaran yang dapat meningkatkan minat murid belajar Bahasa Melayu secara dalam talian.

PERNYATAAN MASALAH

Ketika negara berdepan dengan situasi pandemik COVID-19, banyak sektor penting negara yang telah terjejas akibat penularan pandemik ini. Tidak ketinggalan, sektor pendidikan juga jelas terkesan dengan situasi ini kerana semua guru dan murid tidak dapat menjalani proses PdP seperti biasa di bilik darjah. Kebanyakan kawasan berada di zon merah dan negeri yang masih pada Fasa 4 Pelan Pemulihan diarahkan oleh pihak KPM untuk melakukan PdPR.

PdPR merupakan salah satu kaedah yang diperkenalkan oleh KPM untuk memastikan sesi PdP dapat diteruskan seperti biasa walaupun terpaksa menggunakan kaedah baharu dan berbeza dengan yang sebelum ini. Guru diberi pilihan untuk melaksanakan PdPR secara dalam talian, luar talian, gabungan kedua-duanya dan secara *off-site*. Walau bagaimanapun, bagi sekolah yang berada di kawasan pedalaman seperti di Sarawak dan Sabah khususnya mempunyai pelbagai masalah dan kekangan apabila PdPR diperkenalkan. Menurut Norazana dan Zamri (2021) serta Nur Fatma Diyana dan Zamri (2021), guru yang mengajar di sekolah bandar dan murid-murid yang bersekolah di luar bandar menghadapi banyak cabaran untuk belajar di rumah secara dalam talian. Masalah capaian Internet merupakan cabaran utama dihadapi oleh guru dan murid untuk menjayakan PdPR.

Pelbagai cara yang menarik yang boleh dilakukan oleh guru bahasa Melayu untuk memastikan murid terus menunjukkan minat dalam pembelajaran walaupun

terpaksa belajar di rumah dengan bimbingan ibu dan bapa masing-masing. Ibu bapa sebagai guru kedua untuk menjayakan PdPR (Roystien et al., 2021) perlu membantu guru untuk memastikan pelaksanaan PdPR berjalan dengan berkesan. Namun demikian, terdapat banyak masalah yang dikenal pasti apabila murid menjalani PdPR, antaranya seperti mudah bosan, tidak tahu untuk merujuk kepada siapa apabila tidak memahami topik yang diajar oleh guru, tiada pemantauan daripada ibu bapa atau penjaga sekiranya pembelajaran berbentuk modul digunakan oleh guru. Sekiranya guru menggunakan kaedah dalam talian, masalah seperti capaian Internet dan kemudahan peralatan digital yang menjadi masalah utama kepada murid dan guru. Menurut Rozelia Haizah dan Nur Farahkhanna (2022), pembelajaran dalam talian merupakan satu cabaran utama yang dihadapi oleh murid terutamanya masalah capaian Internet yang susah untuk diakses. Hal ini menyebabkan guru menghadapi kekangan untuk melaksanakan pengajaran dan pembelajaran secara dalam talian..

Pelbagai kaedah menarik boleh digunakan oleh guru untuk memastikan murid seronok dan sentiasa bersemangat untuk menjalani sesi PdPR seperti penggunaan teknik ganjaran. Teknik ganjaran merupakan salah satu cara yang boleh meningkatkan minat dan motivasi murid untuk meneruskan sesi PdPR dengan sebaik mungkin. Ganjaran berbentuk fizikal dan sosial dapat diaplikasikan kepada murid agar sesi PdPR menjadi lebih menyeronokkan. Kajian Syariman et al. (2016) menunjukkan bahawa token ekonomi merupakan salah satu teknik yang mampu memberikan kesan dan memberi motivasi kepada murid sekiranya dilaksanakan sesuai dengan masalah yang hendak diselesaikan.

Oleh itu, kajian ini dilaksanakan bagi melihat apakah teknik ganjaran yang digunakan oleh guru bahasa Melayu dan keberkesanan teknik yang digunakan tersebut dapat menarik minat murid dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa sesi PdPR.

OBJEKTIF DAN PERSOALAN KAJIAN

Terdapat dua objektif yang ditetapkan dalam kajian ini, iaitu seperti yang berikut:

1. Mengetahui tahap penggunaan teknik ganjaran bagi menarik minat murid dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa PdPR.
2. Mengetahui tahap tindak balas murid terhadap ganjaran yang guru berikan selepas mengikuti sesi PdPR.
3. Mengetahui tahap keberkesanan pemberian ganjaran yang digunakan dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa PdPR.

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Kajian berbentuk kuantitatif ini menggunakan reka bentuk kajian tinjauan. Borang soal selidik digunakan untuk mengenal pasti penggunaan teknik ganjaran dan keberkesanannya bagi menarik minat murid dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa PdPR. Hasil dapatan daripada tinjauan ini dianalisis untuk mendapatkan data berbentuk deskriptif.

Populasi dan Responden Kajian

Responden yang terlibat dalam kajian ini terdiri daripada guru-guru bahasa Melayu sekolah rendah yang mengajar di dua daerah di Sarawak, iaitu Meradong dan Saratok. Responden kajian dipilih secara rawak bebas yang terdiri daripada pelbagai umur, latar belakang dan lokasi. Kajian disertai oleh para responden dengan cara menjawab borang soal selidik secara dalam talian melalui pautan ke *Google Form* yang disebarikan melalui aplikasi *WhatsApp*. Seramai 90 orang guru bahasa Melayu telah melengkapkan borang soal selidik dan menjadi responden kajian ini.

Instrumen Kajian

Borang soal selidik merupakan instrumen yang digunakan dalam kajian ini. Borang soal selidik kajian ini diadaptasi dan diubah suai daripada borang soal selidik yang digunakan oleh Nurul Shafiqah et al. (2019). Borang soal selidik terdiri daripada empat bahagian, iaitu Bahagian A berkaitan dengan demografi responden, Bahagian B berkaitan dengan jenis ganjaran, Bahagian C berkaitan dengan tindak balas murid terhadap ganjaran, dan Bahagian D berkaitan dengan tahap keberkesanan pemberian ganjaran. Skala Likert empat mata digunakan pada bahagian B, C, dan D, iaitu skala 1 (tidak berkesan), skala 2 (kurang berkesan), skala 3 (berkesan), dan skala 4 (sangat berkesan). Responden kajian diberi masa selama seminggu untuk menjawab borang soal selidik dalam *Google Form* yang diberikan.

Analisis Data Kajian

Segala data yang diperoleh daripada soal selidik tersebut dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package for the Social Science* (SPSS) versi 25.0. Kajian ini dianalisis menggunakan analisis deskriptif bagi melaporkan frekuensi, min, sisihan piawai, dan peratusan. Nilai min kemudiannya dibandingkan dengan jadual aras bagi

memudahkan interpretasi dapatan. Pengelasan tahap keberkesanan teknik ganjaran adalah dari tahap rendah (min 00.1-1.33), sederhana (min 1.34-2.66), dan tinggi (2.67-4.00) yang dirujuk daripada kajian Asrul (2010).

DAPATAN KAJIAN

Bahagian A: Demografi Responden Kajian

Hasil analisis maklumat demografi responden kajian adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1.

Jadual 1 Maklumat demografi responden kajian.

Kategori Demografi	Frekuensi (N = 90)	Peratusan (%)
Jantina		
• Lelaki	32	35.6
• Perempuan	58	64.4
Umur		
• 23 - 30 tahun	39	43.3
• 31 - 38 tahun	17	18.9
• 39 - 46 tahun	14	15.6
• 47 - 54 tahun	14	15.6
• 55 tahun dan ke atas	6	6.7
Pengalaman Mengajar Bahasa Melayu		
• 1 - 8 tahun	52	57.8
• 9 - 16 tahun	17	18.9
• 17 - 24 tahun	6	6.7
• 25 - 32 tahun	14	15.6
• 33 tahun dan ke atas	1	1.0
Lokasi Sekolah		
• Bandar	24	26.7
• Luar bandar	52	57.8
• Pedalaman	14	15.6
Mod Pengajaran Semasa PdPR		
• Dalam talian	11	12.2
• Luar talian	55	61.1
• Offsite	0	0
• Gabungan	24	26.7

Jadual 1 menunjukkan bahawa daripada 90 orang peserta kajian yang terlibat dalam kajian ini, 32 orang (35.6%) merupakan lelaki manakala seramai 58 orang (64.4%) ialah perempuan. Majoriti peserta kajian berumur antara 23 hingga 30 tahun, iaitu seramai 39 orang (43.3%), diikuti umur 31 hingga 38 tahun seramai 17 orang (18.9%), dan masing-masing seramai 14 orang (15.6%) bagi umur 39 hingga 46 tahun dan 47 hingga 54 tahun. Peserta kajian berumur 55 tahun dan ke atas hanya seramai 6 orang (6.7%).

Bagi pengalaman mengajar bahasa Melayu, rata-rata peserta kajian memiliki pengalaman mengajar selama 1 hingga 8 tahun, iaitu seramai 52 orang (57.8%), diikuti pengalaman selama 9 hingga 16 tahun seramai 17 orang (18.9%), pengalaman selama 25 hingga 32 tahun seramai 14 orang (15.6%). Peserta kajian yang memiliki pengalaman mengajar selama 17 hingga 24 tahun adalah seramai 6 orang (6.7%) dan hanya seorang (1.0%) memiliki pengalaman selama 33 tahun dan ke atas.

Selain itu, sebahagian besar peserta kajian mengajar di kawasan luar bandar, iaitu seramai 52 orang (57.8%), diikuti kawasan bandar seramai 24 orang (26.7%), dan 14 orang (15.6%) mengajar di kawasan pedalaman. Bagi mod pengajaran semasa PdPR, 55 orang (61.1%) mengajar secara luar talian, 24 orang (26.7%) mengajar secara gabungan, 11 orang (12.2%) mengajar dalam talian, dan tiada peserta kajian menggunakan kaedah *offsite*.

Bahagian B: Jenis Ganjaran

Jadual 2 menunjukkan taburan ganjaran yang diberi kepada murid semasa proses PdPR. Jadual menunjukkan terdapat dua jenis ganjaran yang diberikan kepada murid, iaitu ganjaran fizikal dan ganjaran sosial. Secara keseluruhannya, ganjaran jenis fizikal berada pada tahap tinggi ($M = 3.12$, $SP = .843$). Ganjaran token ekonomi seperti wang ringgit mempunyai nilai min yang tertinggi ($M = 3.42$, $SP = .636$), manakala ganjaran pengecualian kerja rumah mempunyai nilai min terendah ($M = 2.69$, $SP = 1.128$). Bagi ganjaran jenis sosial pula, secara keseluruhannya ganjaran jenis ini juga berada pada tahap tinggi ($M = 3.46$, $SP = .689$). Ganjaran jenis sosial seperti memberi penghargaan sama ada secara lisan, sijil, dan lain-lain mempunyai nilai min yang tertinggi ($M = 3.53$, $SP = .640$), manakala ganjaran sosial memberi nota kata-kata semangat pada buku latihan murid mencatat nilai min terendah ($M = 3.29$, $SP = .768$).

Rumusannya, jenis ganjaran berbentuk fizikal dan sosial secara keseluruhannya adalah berada pada tahap tinggi. Dengan kata lain, guru-guru bahasa Melayu sekolah rendah banyak menggunakan teknik ganjaran fizikal dan sosial untuk memastikan murid-murid mereka aktif dan berminat untuk belajar bahasa Melayu secara dalam

talian. Pemberian ganjaran aspek sosial (seperti makanan ringan, alat tulis, wang, bermain/menonton video) dan ganjaran aspek sosial (seperti memuji, memberi kata semangat, murid sebagai contoh, memberi penghargaan).

Jadual 2 Taburan jenis ganjaran yang diberi kepada murid.

Aspek	Item	Skala Likert				Min	Sisihan Piawai
		1	2	3	4		
Fizikal	1. Makanan ringan (gula-gula, biskut, coklat dan lain-lain)	3 (3.3%)	20 (22.2%)	43 (47.8%)	24 (26.7%)	2.98	.793
	2. Alat tulis (pemadam, pensel, pembaris, bekas pensel dll)	2 (2.2%)	5 (5.6%)	39 (43.3%)	44 (48.9%)	3.39	.698
	3. Pengecualian kerja rumah	19 (21.1%)	18 (20%)	25 (27.8%)	28 (31.1%)	2.69	1.128
	4. Token ekonomi (wang ringgit)	1 (1.1%)	4 (4.4%)	41 (45.6%)	44 (48.9%)	3.42	.636
	5. Memberi peluang kepada murid melakukan aktiviti yang diinginkan (menonton video, bermain komputer dll)	8 (8.9%)	12 (13.3%)	30 (33.3%)	40 (44.4%)	3.13	.962
Purata Min					3.12	.843	
Sosial	6. Memuji murid sewaktu PdPR	2 (2.2%)	3 (3.3%)	33 (36.7%)	52 (57.8%)	3.50	.675
	7. Memberi nota kata-kata semangat pada buku latihan murid	2 (2.2%)	11 (12.2%)	36 (40%)	41 (45.6%)	3.29	.768
	8. Menjadikan murid tersebut sebagai contoh kepada murid-murid lain	1 (1.1%)	6 (6.7%)	30 (33.3%)	53 (58.9%)	3.50	.675
	9. Memberi penghargaan (lisan, sijil dan lain-lain)	2 (2.2%)	1 (1.1%)	34 (37.8%)	53 (58.9%)	3.53	.640
Purata Min					3.46	.689	

Bahagian C: Tindak Balas Murid terhadap Ganjaran

Jadual 3 menunjukkan taburan tindak balas murid terhadap ganjaran yang diberikan oleh guru semasa proses PdPR. Jadual menunjukkan terdapat tiga aspek yang dikaji untuk melihat tindak balas murid dari segi emosi, kognitif dan sosial. Secara

Jadual 3 Taburan tindak balas murid terhadap ganjaran diberikan oleh guru.

Aspek	Item	Skala Likert				Min	Sisihan Piawai
		1	2	3	4		
Emosi	1. Berasa gembira	0 (0%)	1 (1.1%)	26 (28.9%)	63 (70%)	3.69	.489
	2. Berterima kasih kepada guru	1 (1.1%)	3 (3.3%)	33 (36.7%)	53 (58.9%)	3.53	.622
	3. Menunjukkan minat semasa PdPR	0 (0%)	9 (10%)	37 (41.1%)	44 (48.9%)	3.39	.665
	4. Berusaha tunjukkan minat dan tingkah laku yang lebih baik	0 (0%)	6 (6.7%)	40 (44.4%)	44 (48.9%)	3.42	.618
Purata min						3.50	.599
Kognitif	5. Lebih bersemangat untuk siapkan lembaran kerja tambahan	4 (4.4%)	8 (8.9%)	42 (46.7%)	36 (40%)	3.22	.790
	6. Menjadi lebih aktif dan fokus dalam PdPR	1 (1.1%)	7 (7.8%)	43 (47.8%)	39 (43.3%)	3.33	.670
	7. Bersemangat untuk jawab soalan tugas dengan lebih tepat dan betul	1 (1.1%)	7 (7.8%)	37 (41.1%)	45 (50%)	3.40	.684
	8. Komited untuk menyiapkan tugas yang diberi	1 (1.1%)	6 (6.7%)	39 (43.3%)	44 (48.9%)	3.40	.667
Purata min						3.33	0.742

keseluruhan, bagi tindak balas murid terhadap ganjaran aspek emosi berada pada tahap yang tinggi ($M = 3.5$, $SP = .599$). Item “berasa gembira” mempunyai min yang tertinggi ($M = 3.69$, $SP = .489$) manakala item “menunjukkan minat semasa PdPR” mendapat nilai min yang terendah ($M = 3.39$, $SP = .665$). Bagi tindak balas ganjaran terhadap aspek kognitif pula data menunjukkan purata keseluruhan min juga pada tahap tinggi ($M = 3.338$, $SP = .742$). Item yang mempunyai min yang tertinggi dalam aspek ini ialah “bersemangat untuk menjawab soalan tugas dengan lebih tepat dan betul”, iaitu nilai ($M = 3.40$, $SP = .684$), manakala nilai min terendah terdapat pada item “lebih bersemangat untuk menyiapkan lembaran kerja tambahan” ($M = 3.22$, $SP = .790$). Tindak balas ganjaran bagi aspek sosial berada pada tahap tinggi, iaitu ($M = 3.35$, $SP = .705$). Terdapat dua item sahaja yang nilai dalam aspek ini dan data menunjukkan nilai min yang tinggi berada pada item “mengucapkan terima kasih kepada guru”, iaitu ($M = 3.35$, $SP = .705$). Sebaliknya item yang rendah ialah “membantu rakan yang lemah menyiapkan tugas” ($M = 3.18$, $SP = .787$).

Sebagai rumusan, murid-murid menunjukkan tindak balas positif yang dapat dilihat dari aspek emosi, kognitif dan sosial mereka. Jika berdasarkan skala min yang diperolehi, ketiga-tiga aspek ganjaran yang diberikan memperoleh skala min tahap tinggi yang menunjukkan bahawa murid-murid berasa gembira, bersemangat dan berterima kasih kepada guru bahasa Melayu ketika belajar secara PdPR. Dengan kata lain, murid-murid menunjukkan tindak balas yang positif setiap kali guru bahasa Melayu memberikan ganjaran dalam bentuk emosi, kognitif dan sosial ketika belajar bahasa Melayu secara dalam talian.

Bahagian D: Tahap Keberkesanan Pemberian Ganjaran

Jadual 4 menunjukkan taburan tahap keberkesanan pemberian ganjaran kepada murid oleh guru-guru bahasa Melayu semasa proses PdPR. Jadual menunjukkan tiga aspek yang dikaji, iaitu aspek emosi, kognitif dan sosial menunjukkan tahap min yang tinggi. Secara keseluruhan tahap keberkesanan terhadap pemberian ganjaran aspek emosi adalah tinggi ($M = 3.533$, $SP = .542$). Item “memberi motivasi kepada murid” mempunyai min yang tertinggi ($M = 3.62$, $SP = .488$) manakala item “meningkatkan kestabilan emosi murid” mendapat nilai min yang terendah ($M = 3.44$, $SP = .638$).

Bagi aspek kognitif pula tahap keberkesanan menunjukkan data purata keseluruhan adalah tinggi ($M = 3.43$, $SP = .649$). Item yang mempunyai min yang tertinggi dalam aspek ini ialah “menarik perhatian murid semasa PdPR”, iaitu nilai ($M = 3.51$, $SP = .582$), manakala nilai min terendah terdapat pada item “meningkatkan prestasi akademik murid” ($M = 3.30$, $SP = .741$). Seterusnya Jadual 4 juga menunjukkan

Jadual 4 Taburan tahap keberkesanan pemberian ganjaran kepada murid.

Aspek	Item	Skala				Min	Sisihan Piawai
		1	2	3	4		
Emosi	1. Memberi motivasi kepada murid	0 (0%)	0 (0%)	34 (37.8%)	56 (62.2%)	3.62	.488
	2. Meningkatkan tingkah laku positif murid	0 (0%)	0 (0%)	41 (45.6%)	49 (54.4%)	3.54	.501
	3. Meningkatkan kestabilan emosi murid	1 (1.1%)	4 (4.4%)	39 (43.3%)	46 (51.1%)	3.44	.638
Purata min						3.53	.542
Kognitif	4. Menarik perhatian murid semasa PdPR	1 (1.1%)	1 (1.1%)	39 (43.3%)	49 (54.4%)	3.51	.585
	5. Menjadikan proses PdPR lebih aktif	0 (0%)	6 (6.7%)	34 (37.8%)	50 (55.6%)	3.49	.623
	6. Meningkatkan prestasi akademik murid	3 (3.3%)	6 (6.7%)	42 (46.7%)	39 (43.3%)	3.30	.741
Purata min						3.43	.649

aspek sosial berada pada tahap keberkesanan yang tinggi, iaitu ($M = 3.5$, $SP = .578$). Item “memupuk sifat menghargai pemberian orang lain” merupakan min tertinggi bagi aspek ini, iaitu ($M = 3.53$, $SP = .584$). Sebaliknya item yang rendah ialah “memupuk rasa hormat dalam diri murid terhadap guru dan rakan-rakan” ($M = 3.46$, $SP = .584$).

Kesimpulannya, ganjaran yang guru bahasa Melayu berikan telah memberikan kesan yang baik kepada murid-murid setiap kali mengikuti sesi PdPR dalam talian. Murid-murid bermotivasi, bertingkah laku positif dan emosi mereka stabil ketika PdPR telah memberikan kesan emosi positif kepada murid-murid. Demikian juga dari aspek kognitif, pemberian ganjaran telah menarik perhatian, aktif belajar dan

meningkatkan pencapaian murid dalam pembelajaran bahasa Melayu. Dari aspek sosial pula, pemberian ganjaran telah memberikan kesan positif kepada murid untuk mengikuti sesi PdPR secara dalam talian seperti aktif, saling menghormati dan memupuk sifat menghargai apabila ganjaran diberikan kepada mereka. Dengan kata lain, pemberian ganjaran telah mendatangkan kesan positif dari aspek emosi, kognitif dan sosial kepada murid-murid ketika belajar bahasa Melayu secara dalam talian.

PERBINCANGAN

Berdasarkan hasil dapatan, kajian ini dilaksanakan bagi melihat keberkesanan penggunaan teknik ganjaran untuk menarik minat murid dalam pembelajaran bahasa Melayu semasa PdPR. Pemberian ganjaran terhadap murid bagi memastikan semua murid sentiasa seronok dan bersemangat untuk mengikuti sesi PdPR dan mendapat pendidikan yang sepatutnya walaupun dalam situasi yang berbeza daripada kebiasaan. Kajian ini memberi fokus terhadap tiga aspek, iaitu jenis ganjaran yang digunakan oleh guru, tindak balas murid terhadap ganjaran dan tahap keberkesanan penggunaan ganjaran terhadap murid.

Jenis Ganjaran

Terdapat dua jenis ganjaran yang dikaji dalam kajian ini, iaitu ganjaran fizikal dan ganjaran sosial. Terdapat lima item yang dikaji dalam ganjaran fizikal, iaitu ganjaran berbentuk pemberian makanan ringan, alat tulis, pengecualian kerja rumah, token ekonomi dan memberi peluang kepada murid melakukan aktiviti yang diingini. Ganjaran seperti ini mampu mengawal tingkah laku dan sikap murid daripada malas kepada rajin untuk membuat kerja sekolah yang disediakan oleh guru. Ganjaran seperti ini juga merangsang murid menjadi aktif dan sentiasa bersedia untuk mengikuti PdPR. Hal ini disokong oleh kajian yang dilakukan oleh Ainul Zakaria (2010) dalam Syariman et al. (2016), iaitu penggunaan token ekonomi ternyata memberi kesan positif dengan berusaha gigih untuk menunjukkan tingkah laku positif, di samping mengumpul token bintang agar token tersebut dapat ditukar dengan hadiah yang disukai oleh murid.

Ganjaran kedua yang digunakan dalam kajian ini ialah ganjaran berbentuk sosial. Ganjaran jenis ini mampu meningkatkan keyakinan dan kebolehan murid untuk melakukan sesuatu latihan dan kerja yang diberikan oleh guru. Antara item yang digunakan dalam kajian ini termasuklah memuji murid sewaktu PdPR, memberi nota kata-kata semangat pada buku latihan murid, menjadikan murid

tersebut sebagai contoh kepada murid-murid lain dan memberi penghargaan apabila murid berjaya melakukan tugas yang diberikan oleh murid. Jika guru mengetahui perkara yang diminati oleh murid, guru boleh jadikan perkara tersebut sebagai ganjaran yang akan diperoleh oleh mereka sekiranya murid menunjukkan sikap yang positif (Safarina et al., 2016).

Tindak Balas Murid terhadap Ganjaran

Hasil kajian menunjukkan peserta kajian telah memberi tindak balas yang positif terhadap penggunaan ganjaran semasa PdP berlangsung. Terdapat tiga aspek yang digunakan bagi mendapatkan tindak balas murid terhadap ganjaran, iaitu aspek emosi, kognitif dan sosial. Dapatan menunjukkan ketiga-tiga aspek tersebut mempunyai nilai min yang paling tinggi. Hal ini menunjukkan bahawa murid-murid secara tidak langsung bersemangat untuk menyiapkan tugas yang diberi oleh guru serta menunjukkan sikap yang baik apabila menerima ganjaran setelah menyiapkan latihan yang diberikan. Menurut Safarina et al. (2016), penggunaan teknik ganjaran semasa sesi PdP sangat relevan dan memberi impak yang positif terhadap seseorang individu.

Item ganjaran aspek emosi berasa gembira mempunyai kekerapan yang paling banyak, iaitu seramai 63 orang. Aspek kognitif pula menunjukkan item bersemangat untuk menjawab soalan tugas dengan lebih tepat dan betul mempunyai kekerapan yang tinggi, iaitu 45 orang responden kajian, manakala bagi aspek sosial, item mengucapkan terima kasih kepada guru mempunyai kekerapan yang tinggi, iaitu sebanyak 54 orang. Hal ini menunjukkan bahawa setiap aspek yang dikaji telah mendapat tindak balas yang baik daripada responden kajian. Dapatan kajian ini selari dengan pendapat Mohamad Khairudin et al. (2012) yang menyatakan bahawa guru-guru banyak menggunakan ganjaran untuk menarik minat murid-murid belajar. Pemberian ganjaran kepada murid menjadikan murid seronok belajar dan memberi kerjasama kepada guru sepanjang tempoh PdPR dalam talian.

Tahap Keberkesanan Pemberian Ganjaran

Pemilihan kaedah dan pendekatan yang sesuai mampu memastikan proses PdPR berjaya diterapkan dengan cemerlang. Kajian menunjukkan pemberian ganjaran telah memberi kesan yang baik terhadap tingkah laku dan prestasi murid terhadap pembelajaran bahasa Melayu. Bahagian ini juga mengkaji keberkesanan pemberian ganjaran dalam tiga aspek, iaitu aspek emosi, kognitif dan sosial. Penggunaan ganjaran semasa PdPR telah banyak membantu murid-murid fokus terhadap pembelajaran.

Pemberian token ekonomi kepada murid mampu mengubah tingkah laku murid yang pasif menjadi aktif dan positif (Syariman et al., 2016).

Kajian menunjukkan hasil dapatan yang positif bagi tiga aspek yang dikaji untuk melihat tahap keberkesanan dari segi emosi, kognitif dan sosial. Tahap keberkesanan terhadap pemberian ganjaran aspek emosi yang mempunyai kekerapan tertinggi seramai 53 orang ialah item memberi motivasi kepada murid. Kekerapan tertinggi dalam aspek kognitif pula item menarik perhatian murid semasa PdPR, iaitu 49 kekerapan. Aspek sosial menunjukkan item memupuk sifat menghargai pemberian orang lain adalah paling tinggi kerana mendapat 51 orang peserta kajian daripada jumlah keseluruhan. Sebagai rumusannya, penggunaan ganjaran telah menunjukkan keberkesanan yang tinggi dalam pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan murid sekolah.

IMPLIKASI DAN CADANGAN

Melalui kajian ini, para pendidik boleh merancang kaedah mahupun teknik pembelajaran yang lebih efektif dan berkualiti dengan melaksanakan teknik ganjaran bagi membantu murid untuk terus memberi perhatian kepada PdP yang dijalankan. Guru juga boleh mempelbagaikan teknik ganjaran supaya murid tidak bosan dengan ganjaran yang sama. Implikasi kepada murid dengan pendekatan teknik ganjaran ini ialah ganjaran yang diberikan kepada mereka merupakan suatu motivasi ekstrinsik yang dapat memberikan mereka dorongan untuk lebih bersemangat dalam mengikuti pembelajaran. Zamri et al. (2015) menyatakan bahawa motivasi ekstrinsik itu ialah motivasi yang datang dari luar dan berbentuk seperti pemberian, hadiah, hukuman, penghargaan, pujian dan pengiktirafan. Semua ini merupakan pendorong utama untuk diri sendiri.

Berdasarkan hasil kajian ini, dapat dilihat dengan jelas bahawa penggunaan teknik ganjaran dapat dilihat hasilnya dengan lebih jelas dalam kelancaran PdPR dalam talian semasa pandemik ini. Dalam hal ini, teknik ganjaran seperti pujian ialah satu teknik yang memberi kesan yang positif kepada murid sekali gus menaikkan semangat mereka untuk menghadapi cabaran belajar dari rumah. Penggunaan teknik ganjaran seperti pujian memberi kesan yang baik kepada murid dari segi tingkah laku.

Kajian ini juga bertujuan untuk menambah baik terhadap amalan pengajaran guru di dalam kelas. Guru perlu mengambil kira pelbagai aspek perkara yang perlu ditambah baik. keberkesanan teknik ganjaran tidak dapat disangkal lagi dapat membantu dalam kelancaran PdP seterusnya dalam usaha menghadapi perubahan

mode pembelajaran, iaitu PdPR. Pendekatan teknik ganjaran yang digunakan oleh guru memberi impak yang positif kepada murid dan mendorong mereka untuk melakukan tugas yang diberikan dengan lebih baik. Ganjaran positif seperti hadiah juga disukai oleh murid. Dalam hal ini, nilai hadiah itu tidak perlu mahal. Walaupun hanya sebiji gula-gula, murid amat menyukai hadiah tersebut dan memberi makna kepada diri mereka. Hadiah juga boleh diberikan dalam pelbagai bentuk mengikut ganjaran yang diperolehi. Malahan, guru dan murid juga boleh menyediakan hadiah bersama-sama untuk meningkatkan kreativiti murid dalam penghasilan hadiah masing-masing.

Oleh yang demikian, guru perlulah menjadi seorang yang memahami murid dengan mengambil kira perkara-perkara yang disukai mereka. Hal ini dapat memberi idea kepada guru untuk mengaplikasikan teknik ganjaran yang sesuai dengan murid. Maka, tidak menjadi kesalahan untuk guru sentiasa mencuba untuk mencari jalan penyelesaian dengan menggunakan teknik ganjaran yang sesuai terutamanya semasa PdPR dalam talian. Sehubungan dengan perkara ini, perlulah ada ganjaran yang berbeza untuk diaplikasikan mengikut keperluan murid. Pemberian teknik ganjaran ini juga perlulah dijalankan secara konsisten dan dalam waktu yang lama untuk mengekalkan fokus murid semasa PdPR dijalankan. Teknik ganjaran ini boleh juga digunakan bukan hanya tertumpu untuk murid yang tertentu, tetapi juga murid yang lain juga boleh diberikan untuk mengekalkan prestasi murid-murid dalam pembelajaran dalam talian. Seperti halnya dengan situasi sektor pendidikan kini, keperluan pendekatan teknik ganjaran diperlukan untuk membantu guru dalam kelancaran pelaksanaan PdPR dan memberikan galakan serta motivasi murid-murid untuk hadir ke kelas dalam talian.

KESIMPULAN

Dalam PdP guru-guru digalakkan membuat sesuatu perubahan yang memberikan kebaikan kepada murid demi kelancaran PdP dalam talian. Salah satunya ialah menggunakan teknik ganjaran untuk melihat perubahan yang diinginkan oleh guru jika murid itu perlu diubah suai tingkah lakunya, sama ada peneguhan positif mahupun negatif bertujuan untuk memberikan motivasi atau teguran kepada murid-murid. Untuk mengaplikasikan teknik ganjaran ini kepada murid dalam mod belajar di rumah, guru perlu kreatif untuk menyampaikan teknik ganjaran ini. Penggunaan teknik ganjaran juga boleh digunakan mengikut situasi. Misalnya dalam pengajaran dalam talian ini guru boleh memberi pujian, ikon emoji ataupun penghargaan seperti sijil digital. Perkara ini dapat memberikan murid semangat untuk mengikuti

kelas PdPR secara dalam talian. Perkara yang lebih penting ialah kreativiti guru itu sendiri untuk mengaplikasikan teknik ganjaran ketika mengajar, termasuklah dalam kalangan guru bahasa Melayu.

PENGHARGAAN

Kajian ini tidak menerima sebarang geran khusus daripada mana-mana agensi pendanaan.

RUJUKAN

- Ahmad Fadzli Yusof. (2008). *Resepi kejayaan untuk pelajar*. PTS Publications & Distributor Sdn Bhd.
- Asrul Azmin. (2010). Hubungan antara personaliti dan penghargaan sendiri pelajar cemerlang. *Akademik*, 2: 65–97. https://www.academia.edu/24713861/jilid_2_bil_1...%0a (Diakses pada 23 Mei 2022)
- Azlin Norhani Manzor, Nur Hidayah Zabarani, Khairul Azhar Jamaludin, Mohamed Yusoff Mohd Nor, Bity Salwani Alias & Ahmad Zamri Mansor. (2021). Home based learning teacher readiness scale: Instrument development and demographic analysis. *Sustainability Journal*, 13 (2228): 1–15.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2013). *Pelan pembangunan pendidikan Malaysia 2013-2025*. Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2020). *Manual pengajaran dan pembelajaran di rumah*. Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Mohamad Khairudin Bajuri, Rohaida Mohd Saat, Zulkifli Mohd Yusodd, Noor Naemah Abdul Rahman & Durriyah Sharifah Hasan Adli. (2012). Konsep ganjaran dalam aktiviti pembelajaran: Pengamalannya di sebuah sekolah menengah agama di Terengganu. *Proceedings of 2nd Annual International Qur'anic Conference*, hlm. 56–70. <https://eprints.um.edu.my/13986/1/%2856-70%29.pdf> (Diakses pada 20 Mei 2022)
- Muniroh Hamat, Siti Balqis Mahlan & Ch'ng Pei Eng. (2020). *Adaptasi pengajaran dan pembelajaran secara maya dalam kebiasaan baharu semasa pandemik COVID-19*. SIG:e-Learning@CS.
- Norazana Awang Kechik & Zamri Mahamod. (2021). Cabaran pengajaran dan pembelajaran di rumah kepada murid luar bandar. Dlm. Zamri Mahamod, Anita Abdul Rahman & Zarien Atierah Zamri. (2021). *Pengajaran dan pembelajaran di rumah: Isu dan Cabaran Pendidikan dalam Norma Baharu*, hlm. 211–226. Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nur Fatma Diyana Ideris & Zamri Mahamod. (2021). Cabaran guru dan murid sekolah luar bandar dalam menjayakan pengajaran dan pembelajaran di rumah. Dlm. Zamri

- Mahamod, Anita Abdul Rahman & Zarién Atierah Zamri. (2021). *Pengajaran dan pembelajaran di rumah: Isu dan cabaran pendidikan dalam norma Baharu*, hlm. 227-239. Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nur Hazirah Hairia'an & Masayu Dzainudin. (2020). Pengajaran dan pemudahcaraan dalam talian semasa Perintah Kawalan Pergerakan. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan(Special Issue)*, 9, 18–28.
- Nurul Shafiqah, Norashikin Jasmon, Mohd Rosman Salubin & Rosly Kayar. (2019). Keberkesanan penggunaan ganjaran dalam PdPC bagi mengurangkan masalah tingkah laku murid masalah pembelajaran. *Prosiding Seminar Kebangsaan Pendidikan Negara (SKEPEN) ke 6-2019*.
- Roystein Denis, Zamri Mahamod & Anita Abdul Rahman. (2021). Ibu bapa sebagai guru kedua dalam menjayakan pengajaran dan pembelajaran di rumah. Dlm. Zamri Mahamod, Anita Abdul Rahman & Zarién Atierah Zamri. (2021). *Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah: Isu dan Cabaran Pendidikan dalam Norma Baharu*, hlm. 259-267. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Rozelia Haizah Abd. Razak & Nur Farahkhanna Muhd Rusli. (2022). Pembelajaran secara dalam talian: Tahap kesediaan dan keberkesanan pelaksanaannya kepada pelajar. *LSP International Journal*, 9(1), 31-43.
- Safarina Ujang, Mohd Hanafi Mohd Yasin & Mohd Mokhtar Tahar. (2016). Penggunaan peneguhan ganjaran animasi Upin dan Ipin dalam ubah suai tingkah laku murid sindrom down. Seminar Modifikasi Tingkah Laku Murid Pendidikan Khas (Bermasalah Pembelajaran) Peringkat Negeri Johor pada 1 Ogos. <https://www.researchgate.net/publication/311417468>. (Diakses pada 20 Mei 2022)
- Shahlan Surat & Zamri Mahamod. (2022). *Inovasi Pedagogi dan Kreativiti Guru*. (Pnyt.). Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sulis Ristyani Ayu Saputri. (2020). Peningkatan hasil belajar dalam pembelajaran tematik integratif melalui teknik reward siswa Kelas 1 SD Negeri 1 Sawangan, Daerah Patikraja. *Prosiding Bengkel Nasional Penguatan Kompetensi Guru Sekolah Dasar 2020*, vol. 3, hlm.718–724.
- Syariman Jahari, Mohd Hanafi Mohd Yasin & Mohd Mokhtar Tahar. (2016). Penggunaan token ekonomi dalam ubah suai tingkah laku murid pasif. Seminar Modifikasi Tingkah Laku Murid Pendidikan Khas (Bermasalah Pembelajaran) Peringkat Negeri Johor pada 1 Ogos. <https://www.researchgate.net/publication/311417468>. (Diakses pada 20 Mei 2022)
- Zalina Katman, Mohd Hanafi Mohd Yasin & Mohd Mokhtar Tahar. (2016). Penggunaan peneguhan positif : Pujian dan token ekonomi untuk modifikasi tingkahlaku murid pendidikan khas slow learner <https://www.researchgate.net/profile/Mohd-Yasin/publication/311105655> (Diakses pada 20 Mei 2022)
- Zamri Mahamod & Anita Abdul Rahman. (2020). *Profesion Keguruan dan Pembangunan Insan*. (Pynt.) Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.

- Zamri Mahamod, Anita Abdul Rahman, Abdul Rasid Jamian & Shamsuddin Othman. (2020). *Peta Pemikiran: Kreativiti Guru Merangsang Pemikiran Pelajar*. (Pynt.) Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zamri Mahamod, Anita Abdul Rahman & Zarién Atierah Zamri. (2021). *Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah: Isu dan Cabaran Pendidikan dalam Norma Baharu*. (Pynt.). Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zamri Mahamod & Anita Abdul Rahman. (2022a). *COVID-19: Impak dan Cabaran kepada Pembelajaran Murid*. (Pynt.). Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zamri Mahamod & Anita Abdul Rahman. (2022b). *COVID-19: Impak dan Cabaran kepada Sistem Pendidikan*. (Pynt.) Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.